

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (15 ja 20 §) muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuja lakeja siten, että niissä vahvistettaisiin ammattioikeutta hakevalta sekä ammattihenkilöltä edellytettävää kielitaitoa, lisättäisiin Lupa- ja valvontaviraston toimintaedellytyksiä ja tiedonsaantioikeuksia ammattihenkilöiden valvonnassa sekä vähennettäisiin rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden prosessiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa. Lisäksi esityksellä yhdenmukaistettaisiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevaa sääntelyä vahvistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia toimia toistensa tehtävissä, selkeyttämällä sosiaalihuollon nimikesuojatun ammattinimikkeen käytön edellytyksiä ja sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyyn ammattiin opiskelevien mahdollisuuksia toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä. Esityksessä täsmennettäisiin erikoishammaslääkärikoulutukseen ottamisen edellytyksiä. Lisäksi esityksessä muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ratkaistavaksi säädettyjä asioita vähennettäisiin ja ammattioikeuksien takaisinsaamista tehostettaisiin. Lisäksi lain yksittäisestä pykälästä korjattaisiin kirjoitusvirhe. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2027.

Tausta

Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus haluaa ratkaista hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden saatavuutta uhkaavan sote-henkilöstön vajeen, mikä vaatii sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimia. Sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi on käynnistetty Hyvän työn ohjelma, jonka osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan. Esityksellä toteutettaisiin yksittäisiä muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölakeihin osana laajempaa ammattihenkilölainsäädännön vaiheittaista kokonaisuudistusta.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on edistää asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laatua sekä yhdenmukaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevaa lainsäädäntöä. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyä ammattia harjoittavilla ammattihenkilöillä on riittävä kielitaito sekä vahvistaa toimivaltaisen viranomaisen toimintamahdollisuuksia ja tiedonsaantioikeuksia ammattihenkilöitä koskevassa valvonnassa. Lisäksi esityksellä lisättäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjaon joustavuutta ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia keskittyä koulutustaan ja osaamistaan parhaiten vastaaviin tehtäviin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunto annetaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon antamista varten vastaajan on rekisteröidyttävä ja kirjauduttava Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi ovat Lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/32389/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa myös VAHVA-asialle VN/32389/2023.

Kirjepostitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla, tunnus STM096:00/2023. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon sähköpostitse tai postitse toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa, vaan ainoastaan hankkeen julkisilla hankesivuilla.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 17.8 klo 16.15.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Hallitusneuvos Henna Vidén, puh. 0295 163 431 (paikalla 22.6–30.6 ja 30.7–17.8)

Erityisasiantuntija Jenni Kangas, puh. 0295 163 499 (paikalla 27.7–17.8)

Johtaja Jaska Siikavirta, puh. 0295 163 394 (paikalla 13.7–20.7)

Sähköpostit ovat muotoa: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM096:00/2023> - Linkki hankesivulle

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM096:00/2023> - Länk till projektsidan

Liitteet:

[Hallituksen esitysluonnos.pdf](#)

[Regeringens proposition.pdf](#)

Jakelu:

Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
FSKC

Akavan sairaanhoitajat ja Taja

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Ammattiliitto Jyty

Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

Eduskunnan oikeusasiamies

Etelä-Karjala

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Helsingin yliopisto
Helsinki
Henkilöstöala Hela ry
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uusimaa
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Kainuu
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Uusimaa
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
Kuntaliitto
Kymenlaakso
Lappi
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Länsi-Uusimaa
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Oulun yliopisto
Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Pohjois-Suomen yhteistyöalueen sosiaalialan osaamiskeskus
Puolustusministeriö
Päijät-Häme
Satakunta
Sisä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Soske
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto
SOAMK
Suomen ammattikorkeakoulujen terveysalan koulutuksen verkosto
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen yrittäjät ry
Suomen Sairaanhoidajat
Svenska Finlands folkting
Talentia ry
Tehy ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Toimihenkilöliitto ERTO
Tuomioistuinvirasto
Turun yliopisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet
Valtiovarainministeriö
Vantaa ja Kerava
Varsinais-Suomi
Ålands landskapsregering - Ahvenanmaan maakuntahallitus
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Lausunnonantajan lausunto

1) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vahvistetaan ammattioikeutta hakevan sekä ammattihenkilön kielitaitoa koskevia säännöksiä

2) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella sekä toisen EU/ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella

Lausuntopalautteen perusteella tehtävässä jatkovalmistelussa tullaan arvioimaan mahdollisia muutostarpeita laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävissä toimimista koskevaan sääntelyyn avoimessa yliopistossa suoritettujen opintojen perusteella. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:ään vuonna 2025 voimaan tullee muutoksella annettiin myös muille kuin ammattiin opiskeleville mahdollisuus toimia tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä sosiaalityöntekijöitä koskeneen akuutin henkilöstöpulan tilanteessa. Eduskunta on edellyttänyt, että sosiaali- ja terveysministeriö arvioi sosiaalityöntekijän tehtävissä toimimisen edellytysten lieventämistä koskeneen lakimuutoksen vaikutuksia ja kokemuksia ja ottaa ne huomioon ammattihenkilölainsäädännön uudistamisessa. Sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut asiaa hallituksen esityksessä tarkemmin kuvatulla tavalla ja ehdottanut esityksessä useita muutoksia sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon joustavuuden parantamiseksi ja tehtävärakenteiden kehittämiseksi. Ehdotetut muutokset muodostavat kokonaisuuden, jossa samanaikaisesti yhdenmukaistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyyn ammattiin opiskelevien tutkinto-opiskelijoiden edellytyksiä toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä sekä mahdollistetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöille joustava toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin. Ehdotettujen muutosten myötä ne sosiaalihuollon ammattihenkilöt, jotka olisivat suorittaneet sosiaalityön opintoja avoimessa yliopistossa, saisivat toimia jatkossakin niissä sosiaalityöntekijän tehtävissä kuin nykyisin, mutta pysyvämällä tavalla. Esityksen mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa säädettäisiin terveydenhuollon ammattihenkilölakia vastaavasti erikseen ammattiin opiskelevien mahdollisuudesta toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä (12 §) ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden mahdollisuudesta toimia muiden sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tehtävissä (3 §). Ehdotetuilla muutoksilla tuettaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskittymistä koulutustaan (tutkintokoulutus sekä mahdolliset lisä- ja täydennyskoulutukset) ja osaamistaan vastaaviin tehtäviin sekä turvattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöille pysyvämmät tehtäväjärjestelyt poistamalla toisen ammattihenkilön tehtävissä toimimiseen liittyvät aikarajat ja vaatimus toimia johdon ja valvonnan alaisena. Muutoksilla luotaisiin pysyvät lainsäädännölliset rakenteet vastata eri aikoina muuttuviin palvelutarpeisiin ja henkilöstön riittävyyteen ja saatavuuteen liittyviin vaihteluihin. Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa lausuttavana olevan esityksen ehdotukseen, joka koskee laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä tilapäisesti toimimisen edellytyksiä ja ottaen huomioon sosiaalihuollon ammattihenkilöiden riittävyyden ja saatavuuden näkökulman (3 A ja 3 B).

3A) Näkemyksenne muutokseen, jolla joustavoitetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjakoa mahdollistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia vastaaviksi (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 3 §)

3B) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimista koskevaa sääntelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 12 §)

4) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan lähihoitajan ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytykset ja varmistetaan, että valvontaviranomaisella on yhdenmukainen toimivalta valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä.

5) Näkemyksenne muutokseen, jolla lisätään säännökset ja selkeä prosessi toisessa EU/ETA-valtiossa suoritettua tutkinnon vertailusta ja tunnustamisesta kansallista ja EU:n oikeuskäytäntöä vastaavaksi

6) Näkemyksenne muutokseen, jolla sujuvoitetaan sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden lupaprosessia

7) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaa koskevaa byrokratiaa

8) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeutta ja varmistetaan tiedonsaantioikeudet pysyvällä sääntelyllä

9) Näkemyksenne muutokseen, jolla päivitetään erikoishammaslääkärikoulutukseen ottamisen edellytyksiä

10) Huomionne vaikutusten arviointiin liittyen. Onko esitysluonnoksella joitakin olennaisia vaikutuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu?

11) Muita huomioitane esitykseen liittyen

Pöyhönen Eveliina
Sosiaali- ja terveysministeriö

Vidén Henna
Sosiaali- ja terveysministeriö